

מראי מקומות, שיעור מאת הג"ר מאיר קפלן שליט"א

יבמות לד. בענין קידושי קטן

1. גמ' יבמות לד., וז"ל, "אמר רב עמרם אמר רב בשופעות מתוך י"ג לאחר שלשה עשר לאחיובי אינהו מתוך שנים עשר לאחר שנים עשר לחיובי אינהי."

ורש"י שם, וז"ל, "ומתוך י"ב לאחר י"ב לאחיובי אינהי. שהאשה באה לכלל עונשין בת י"ב שנה ויום אחד והזכר ליי"ג ויום אחד, ומשכחת לה שנולדו הזכרים באחד בתשרי והנקבות באחד בתשרי לשנה הבאה וביום אחד מישלם י"ב לנקבות שהן י"ג לזכרים ומסרו קדושין שיחולו ליום המחרת כשהן נעשין גדולים דיום אחד בשנת י"ג בעינן לנקבות ויום אחד בשנת י"ד לזכרים והתחילו שופעות בסוף י"ב ללידה עד למחר ואע"ג שהנדות קדם לא היו הן אסורות לאלו לפי שאינן בכלל מצות ולא אלו אסורים בהן לפי שאינן בני מצות, נמצאו הקדושין ואיסור עונש נדות חל עליהם כשחשכה ר"ה של י"ג לנקבות שהיא שנת י"ד לזכרים שהקדושין והנדות קדמו לגדלותן ותלוין ועומדין לחול כשיגדלו ובשעה אחת חלו כולן ולהכי נקט שופעות דאי אפשר לצמצם פריסת נדה ותפיסת קדושין בשעה אחת אא"כ קדמו שעה אחת בקטנותן."

ותוס' שם ד"ה מתוך, וז"ל, "מתוך שלשה עשר לאחר שלשה עשר לאחיובי אינהו. כן גירסת הקונטרס וקשה דלא הוי בבת אחת דנדות."

2. רש"י יבמות צו: ד"ה הרי זו פטורה, וז"ל, "ואע"ג דביאתו ביאה קידושיו אינן קידושין ואין קנין קטן כלום עד שיביא ב' שערות אבל ביבמה הואיל וזקוקה ליה שויהו רבנן כמאמר."

3. רש"י קידושין יט. ד"ה דמדאוריית' חזיא ליה, וז"ל, "כלומר זקוקה לו באותה ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה כדתנן (נדה דף מה.) בן תשע שבא על יבמתו קנאה."

ותוס' שם ד"ה דמדאוריית' חזיא ליה, וז"ל, "פי' בקונטרס דזקוקה לו וביאתו ביאה לכל דבר וקנאה ליורשה וליטמא לה כדתנן (נדה דף מה.) בן ט' שבא על יבמתו קנאה, וקשה דזה אינו אלא מדרבנן ולפוסלה מן האחין כדתנן בהאשה רבה (יבמות דף צו:) עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול אבל ליורשה ולשאר דברים לא הויא כאשתו, ולכן נ"ל דמדאורייתא חזיא ליה בעלמא כגון שהיה היבם גדול וקטן זה ביאתו ביאה כלומר שאם בא על אחת מכל עריות שבתורה מומתים על ידו מהו דתימא הואיל ומדאורייתא כו' כלומר אי לאו האי קרא דמעטיה ה"א מדאורייתא חשובה כאשתו קמ"ל שאינו קונה אותה אלא מדרבנן כדאמרין בעלמא (שם) עשו ביאת בן ט' כמאמר בגדול."

4. רש"י כתובות עג: ד"ה קטן, וז"ל, "אין קדושיו כלום דלאו בר קיחה הוא כי יקח איש כתיב."

5. רש"י שבועות מב. ד"ה אין נתינת קטן כלום, וז"ל, "דהא איש כתיב והחרש והשוטה כקטנים הם בלא דעת."

6. רש"י נדה מה. ד"ה קנאה, וז"ל, "זכה בנכסי אחיו ואע"ג שאין קנין לקטן הרי קנויה לו ועומדת."

7. רשב"א יבמות לד. ד"ה ובשופעות, וז"ל, "הי"ג רש"י ז"ל בשופעות מתוך שלש עשרה לאחר שלש עשרה לחיובי אינהו, ומתוך שתיים עשרה לאחר שתיים עשרה לחיובי אינהו, ופירש הוא ז"ל משכחת לה כגון שנולדו הזכרים בא' בתשרי והנקבות ג"כ בא' בתשרי לשנה הבאה וביום תשלום י"ב לנקבות שהם י"ג לזכרים מסרו הזכרים הקדושין שיחולו ליום המחרת כשכולם נעשין גדולים והתחילו להיות שופעות מיום תשלום השלש עשרה לזכרים שהוא יום תשלום הי"ב לנקבות והיו שופעות והולכות עד יום המחרת נמצא שהנדות והקדושין חלין בבת א'.

ואיכא דקשיא ליה דהא קטנים אי אפשר להן לקדש וא"כ אלו שמסרו הקדושין בקטנותן לא עשו ולא כלום ואין הקדושין חלין אף לאחר גדולתן, וא"ת דאתיא כר"מ דאמר דאחר שאתגייר לאחר שאשתחרר מקודשת הא להאי ליסנא אפיקנא לה מדרי מאיר ואוקימנא לה כרי שמעון.

ועוד הקשה עליו הרמב"ן נר"ו דהא אינן נעשין גדולים בשנים בלבד אלא א"כ הביאו ב' שערות לאחר הפרק ואפילו הביאו קודם הפרק ועודם בו לאחר הפרק שומא בעלמא נינהו כדאיתא בנדה פרק יוצא דופן (מ"ו א') וכיון שכן היאך אפשר לצמצם שיביאו כולן כאחת.

ולי נראה דאי מהא לא תקשי לרבינו ז"ל דאפשר לאוקמה כגון שהביאו כולן באותו יום ומסתמא אמרינן מדהשתא גדול מצפרא נמי גדול כדאמרי' בפרק עשרה יוחסין (ע"ט א') קדשה אביה בדרך וקדשה היא את עצמה בעיר והרי היא בוגרת רב אמר הרי היא בוגרת לפנינו כלומר ואין חוששין לקדושי האב כלל ושמואל אמר חוששין לקדושי שניהן ואוקימנא פלוגתייהו בההוא יומא דמשלם ששה חדשים דבין נערות לבגרות וטעמא דרב מדהשתא בוגרת מצפרא נמי בוגרת וסומכין על חזקה זו להקל ולהתירה לשני בלא גט וקי"ל כרב כדאיפסיקא הלכתא התם בהדיא, הכא נמי בשבדקנום בסוף היום ונמצאו גדולים דבכל חד וחד אמרינן מדהשתא גדול מצפרא נמי גדול ומביא קרבן ונאכל."

8. ותוס' הרא"ש שם, וז"ל, "בשופעת מתוך י"ג עד לאחר י"ג לאחייובי אינהו. זו גרסת רש"י. וקשה דא"כ נדות חל תחלה שאינו יכול לקדש עד שיגדיל, ואם בקטנותם נתנו קידושין שיחולו לאחר י"ג אין מעשה קטן כלום, מיהו נ"ל דבדיבור של קטנות אין למנוע לחול הקידושין אחר שיגדיל מידי דהוה אלאחר שאתגייר לאחר שאשתחרר דאין מעשה גוי כלום אפי"ה מועיל דיבורו שיחול הקידושין אחר שאתגייר, אלא מטעם דבר שלא בא לעולם יש לבטל הקידושין כמו לאחר שאתגייר דהאי שינויא אליבא דר"ש דלית ליה דאדם מקנה דשלב"ל."

9. משנה למלך הלכות אישות פרק ד' הלכה ז', וז"ל,

מחוסר מעשה כי אם זמן וזמן ממילא קא אתי אפשר דלא הוי דבר שלא בא לעולם. ומצינו כעין חילוק זה בההיא דאמרינן דאין מתירין את הנדר עד שיחול שיש מגדולי המורים דאית להו דדוקא במחוסר מעשה אין מתירין אבל במחוסר זמן מתירין קודם שיחול משום דזמן ממילא קא אתי. (א"ה כמבואר בב"י י"ד סימן רכ"ח יע"ש).

ובדקתי עד מקום שידי מגעת בספרי הראשונים והאחרונים ולא מצאתי גילוי מילתא לדין זה. ועיין בפרק המגרש (דף פה) דאמרינן חוץ מקידושי קטן מהו מי אמרינן השתא מיהא לאו בר הויה הוא או דילמא אתי לכלל הויה ודו"ק: (א"ה מההיא דאמרי בפרק האומר הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום רב ושמואל דאמרי תרווייהו מקודשת אין ראייה כלל דשאני התם דבידו לקדשה עכשיו

"קטן שקידש אין קידושיו קידושין. זה פשוט במשנה פרק האיש מקדש. (א"ה עיין לקמן פ"ו מהלכות גירושין דין ג') ונסתפקתי בקטן שקידש ואמר הרי את מקודשת לי לאחר שאגדיל או גדול שאמר לקטנה הרי את מקודשת לי לאחר שתגדילי מהו מי אמרינן כיון דבשעת הקידושין הוו קטנים לא מהני ולא מידי או דילמא כיון דבשעת חלות הקידושין הם גדולים חלו הקידושין.

ומההיא דאמרינן בפ"ג דקידושין (דף ס"ג) האומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שתמות אחותיך לאחר שיחלוץ לך יבמיך אינה מקודשת משום דהוי דבר שלא בא לעולם אין משם ראייה לנ"ד, דשאני התם שהוא מחוסר מעשה דהיינו גירות או גט שחרור או שימות בעלה או אחותה ומש"ה לא מהני אבל הכא דאינו

אבל ספיקו של הרב המחבר הוא בקטן וקטנה שאינן בתורת קידושין.)

אך ראיתי להניי פרק בית שמאי עלה דההיא דהמקדש את הקטנה קידושה תלויין שכתב וז"ל ותלמודא מפרש לה בתרי גווי או לומר קידושה תלויין עד שתהיה גדולה ואז גמרי הקידושין דהוה ליה בשעה שנתן לה כסף קידושה כאילו התנה עמה הרי את מקודשת לי לאחר גדלות וכאותה ששנינו הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום כו' יעויין שם וכן כתב הרשב"א שם. מוכח מכאן דס"ל כסברת רש"י שהביא הרב המגיד ומיהו משמע מתוך דבריהם דדוקא בקטנה אבל קטן שקידש לאחר שיגדיל אינו כלום ודו"ק.

ולכאורה קשה לי על הרשב"א דביבמות (דף לד) בסוגיא דשופעות דחה פירש"י וכתב דאין הקידושין חלין אף לאחר גדלותן וזה סותר מה שכתב הוא עצמו בפרק בית שמאי כנזכר אבל אם נאמר דהוא ז"ל מחלק בין קטן לקטנה (ניחא) שוב ראיתי שדין זה במחלוקת שנוי בין רש"י והתוספות בפרק ג' דיבמות (דף לד) אהיה דאמרינן התם אמר רב עמרם א"ר בשופעות מתוך י"ג לאחר י"ג לאיחיובי אינהו מתוך י"ב לאחר י"ב לחיובי אינהו ע"כ. (א"ה) וכבר הבאתי סוגיא זו לעיל בדברי הרב המחבר פ"ב מהלכות אלו דין י"ח יע"ש). והמתבאר בדברי רש"י שם הוא דבעודם קטנים הזכרים והנקבות קדשו ואמרו שיחולו

הקידושין כשיגדלו ותיכף שגדלו חלו הקידושין ואיסור נדה בבת אחת וזה פשוט למתבונן היטב בדברי רש"י ז"ל.

אך התוספות שם הקשו על פירוש רש"י וז"ל וקשה דלא הוי בבת אחת דנדות חל עליו תחילה שאין יכול לקדש ולא לעשות שליח עד שיגדיל דאין מעשה קטן כלום ע"כ. הרי שכתבו בפירוש שאין יכול לקדש כשהוא קטן אף שאומר שלא יחולו הקידושין אלא לאחר שיגדיל.

הן אמת דבמ"ש ולא לעשות שליח לא ידעתי מנא להו דרש"י חולק בזה דהא כפי אוקימתא דרב עמרם א"ר פשיטא דלא איצטרך לאוקומי דשוו אינהו שליח ושוו אינהו שליח דדוקא בתחילה דהוה ס"ד דהמקדש והמתקדשת היו גדולים מש"ה לא הוה משכח איסור אשת איש ואיסור אשת אח ואיסור אחות אשה שיחולו בבת אחת אלא בדשוו אינהו שליח ושוו אינהו שליח ופגע שליח בשליח. אבל השתא דמירי בקטנים וקטנות וקודם שיגדילו לא חל עליהם שום איסור לפי שלא היו בכלל מצות א"כ מירי שהם קדשו בעצמם ולא שקדשו בבת אחת אלא בזה אחר זה אלא שתלו חלות הקידושין כשיגדילו ונמצא שהקידושין והנדות חלים כאחת וזה פשוט וכ"כ מהר"י טאייצק בתשובה סימן ח"י (דף סו) יעויין שם."

10. אבני מילואים סימן מ"ג אות א' ד"ה ולפי זה, וז"ל,

לקדש כשהוא קטן אף שאומר שלא יחולו הקידושין עד אחר שיגדיל.

וע"ש שמביא רא"י דמחוסר זמן לא הוי דשלב"ע מהא דאמרינן בבכורות (דף מ"א) [מט,א] הפודה את בנו תוך שלשים רב אמר בנו פדוי ושמואל אמר אין בנו פדוי ואמרינן דפליגי בנתאכלו המעות דרב סובר מידי דהוי אקידושי אשה ושמואל סובר התם בידו לקדשה עכשיו הכא אין בידו לפדות בנו עכשיו ומוכח מזה כדברי רש"י דאם נתן הקידושין עד אחר שיגדיל דמהני משום דזמן ממילא קא אתי, עוד שם הוכיח מפ' אעפ"י (דף נ"ט) האומר לחבירו שדה זו שמשכנתי לך לעשר שנים לכשאפדנה ממך תקדש דקדשה ושם אמרינן בטעמא משום דבידו לפדותה לאחר עשר שנים ונראה דהדברים ק"ו לנ"ד מה התם דמחוסר מעשה היינו הפדיון מ"מ כיון שבידו לפדותה מהני אף שעכשיו אין בידו לפדותה מ"מ כיון שהמניעה היא משום הזמן דממילא אתי לא חשיב כמחוסר מעשה כ"ש הכא דאינו מחוסר שום מעשה אלא זמן פשיטא דחלין הקידושין, ע"ש עוד שכתב ולפמ"ש נראה לי עוד דעבד או שפחה שקיבל גט שחרור לזמן דיכול לקבל הקידושין בתוך הזמן שיחולו לאחר זמן משום דאינו מחוסר אלא זמן וזמן ממילא קא אתי ולענין אי בעינן (שיחולו) [שיהיו הקידושין קיימים בשעה שחלו]

"קטן שקידש. במשנה למלך פרק ד' מאישות [ה"ז] ז"ל נסתפקתי בקטן שקידש ואמר הרי את מקודשת לי לאחר שאגדיל או גדול שאמר לקטנה הרי את מקודשת לי לאחר שתגדלי מהו מי אמרינן כיון דבשעת קידושין הוי קטני לא מהני ולא מידי או דלמא כיון דבשעת חלות הקידושין הם גדולים חלים הקידושין, ומההיא דאמרינן באומר לאשה הרי את מקודשת לי לאחר שאתגייר כו' משום דהוי דשלב"ע אין משם רא"י לנדון דידן דשאני התם דמחוסר מעשה היינו גירות או שחרור או שימות בעלה או אחותה ומש"ה לא מהני אבל הכא דאינו מחוסר מעשה כי אם זמן וזמן ממילא קא אתי אפשר דלא הוי דשלב"ע.

שוב ראיתי שדין זה במחלוקת שנוי בין רש"י ותוס' פ"ג דיבמות (דף ל"ד) אהאי דאמרינן התם אמר ר' עמרם אמר רב בשופעת מתוך י"ג לאחר י"ג לאיחיובי אינהו מתוך י"ב לאחר י"ב לאיחיובי אינהו, והמתבאר מתוך דברי רש"י דבעודם קטני הזכרים והנקבות קידשו ואמרו שיחולו הקידושין כשיגדילו ותיכף שגדלו חלו הקידושין ואיסור נדה בב"א כו', אך התוס' הקשו על פי רש"י וז"ל וקשה דלא הוי בבת אחת דנדות חל עליו תחלה שאין יכול לקדש ולא לעשות שליח עד שיגדיל דאין מעשה קטן כלום, הרי שכתבו בפי' שאין יכול

הקידושין נראה שדין זה תלוי באותה סוגי דבכורות דלרב פשיטא אפי' בנתאכלו המעות חלו הקידושין ואלבא דשמואל אם נתאכלו

המעות נתבטלו הקידושין זה תורף דבריו ועיי' שהאריך."

11. שם סימן א' אות א', וז"ל,

"קודם י"ג לא ישא. בתשובת מוהרי"ק סי' ל' כ' שהשיב ר' יצחק בר יהודא בבן י"א שנה שקידש לו אביו אשה בטבעת ועדים, שצריכה גט שמצינו בכ"מ שזכין לאדם שלא בפניו כו' עיי'. ומוהראנ"ח בתשובותיו סי' מ"א כתב שראה בספר אחד שהי' מי שחשש לסברא זו ומוהרי"י מיניץ הסכים עמו עיי' :

ובתשובת מוהרי"ט חלק אה"ע סי' מ"א האריך שם בסתירת דבר זה, ועיי' שהביא רא"י מהא דאמרין פ"ק דקידושין (דף י"ט) בעי ריש לקיש מהו שמיעד אדם לבנו קטן, בנו אמר רחמנא כל דהו או דלמא בנו דומי' דידי מה הוא גדול אף בנו גדול, אמר ר' זירא ת"ש איש פרט לקטן אשר ינאף את אשת איש פרט לאשת קטן, ואי אמרת מייעד אי"כ מצינו

אישות לקטן ואלא מאי אינו מייעד אמאי קא ממעט ליה קרא תיפשוט מיניה דמייעד, אמר רב אשי הכא ביבם בן ט' ויום א' הבא על יבמתו עסקינן דמדאורייתא חזיא ל"י מהו דתימא כיון דמדאורייתא חזיא ליה וביאתו ביאה הבא עלי' מתחייב באשת איש קמ"ל ועיי', ומדאמר ר' זירא אי"כ מצינו אישות לקטן אלמא לא משכחת אישות לקטן כלל ואי ס"ד זכין לו כיון דקטן יש לו זכ"י מן התורה מצינו אישות לקטן, וביעוד גופי' עיי' אביו הוא שמייעדה לבנו ובכסף שקנאה בו בשעה ראשונה אלמא אין לו זכות לקטן אפי' עיי' אביו, והאי דאשת קטן מפרש לה רב אשי ביבם בן ט' ויום א' כו' ס"ד דתקנה נמי קמ"ל כפי' תוס' שם עכ"ל."

12. תוס' רבי עקיבא איגר במשניות יבמות פ"ג משנה ו' אות ק"ב, וז"ל,

ו [אות קב] במשנה קטנה שהשיאה. הקשה לי חכם אחד על דברי תוס' גיטין דפ"ה ע"א ד"ה תניתנה וכו' דאמאי לא הקשו דלפרוך ממתני' דהכא דמפורש דקטנה נשואה בת גירושין היא. והיא תמיה עצומה וכאמת ישאר התמיה על הש"ס דלמה לא פשיט ממתני' דהכא דזה לא מתרצא בתירוצם דתוס' שם. ולגודל הקושיא אמרתי לחרץ בהקדמ' מה דאמר' ויבמות דף ק"ט ב' בעי מיניה ר"א מרב וכו' וכי גדלה גדלי' בתי' ויעיין שם בחי' הרשב"א דמפרש דעשאים כאילו התנה בשעת קידושין הר"א מקודשת לי לאחר ל' יום דאי לא חזרו קודם ל' יום מקודשת לאחר ל' מדאורייתא אע"פ שנתאכלו המעות וה"נ הכא והוסיף לכאך טעמא דמלתא דנשאר עליה שעבור הדינר שנתן לה בקידושין ואע"פ' שקטנה היתה באותה שעה ואינה משתעבדה ד"ת סכי יתן איש לרעהו פרט לקטן אפ"ה כיון דתקינן לה רבנן נישואין הרי היא משתעבדת בכסף קידושיה ולפיכך כשגדלה גדלה קידושין בהרה ד"ת והוא שקדשה בכסף כרהתם ואע"פ שלא בעל עיי' שבואר מזה דמקדש קטנה בענין דמשתעבדת בעד הכסף וכאומר לה ה"א מקודשת לבשתגדיל והוי כאו"ב לאחר ל'. והא דלא הוי דשלב"ל דבשלמא בעלמא לאחר ל' בידו לקדשה מעכשיו אבל בקטנה לנבי קידושי דאורייתא דא"א במעכשיו הוי כמו לאחר שתגדילי צ"ל כיון דאינו מחוסר מעשה וחלוא רק בזמן לא מקרי דשלב"ל וכפ"ש המ"ל ס"ד מהל' אישות וחידוש בעיני שלא הביא ראיה מדברי הרשב"א הנ"ל. אולם במה דמסתפק המ"ל גם בקטן שקידש ואמר לבשתגדיל. בזה היה נלע"ד דלא מהני כיון דא"י להקנות עתה המעות לא נתפסה הנתינה לקידושין דהא המעות לא נעשה שלה ואין כאן נתינה טשא"כ שהוא גדול והיא קטנה דרעת אחרת סקנה אותה וזכתה במעות ונתפס הנתינה לקידושין לבשתגדיל ויעיין בגיטין דף ס"ה א' צרור וזרקו וכנגדו בקטנה ניתקדשת. וברי'ף שם הגירסא בהיפוך דצרור וזרקו כנגדו בקטנה מתקדשת בקידושי אביה והפעושות כנגדן מתקדשת. ולפי גירסא זו ניהא דמתני' דיבמות ליכא למפשט די"ל דמיירי בפעושות ואם אחר הנירושין מקדשת עצמה לבשתגדיל מהני דהא היא נשתעבדה מכה תקנת נישואיה כפ"ש הרשב"א וכיון דהך נתינה הוי נתינת קידושין על אחר זמן מקרי הוי' ואף מדאורייתא קרי' בה ויצאה והיתה כפ"ש הרשב"א דע"א תקחול' דמשתעבדת הוי קידושי דאורייתא ממילא קרי' בה ויצאה והיתה אבל מברייתא משיב' שפיר דקתני קטנה מתקדשת בקידושי אביה דסתמא קתני בין יש לה אב ובין אין לה אב כפ"ש תוספית וכיון דביש לה אב מיירי ג"כ בקטנה של צרור וזרקו דהא יש לה הוייה ע"י אביה ה"נ גם כאין לה אב מתקדשת בקטנה של שיעור זה דצרור וזרקו דאינו מחלק בזה לענין שיעור קטנות ובוה דעדיין לא הגיעה לפעושות ולא תקנו לה חכמים נשואים ולא נשתעבדו נכסים לא מהני הקידושין לבשתגדיל שפיר מקרי לאו בר הוייה ודו"ק :

סימן ל

בהא דאין מעשה קטן כלום

בזה מן זללה"ה בחזו"א אה"ע סי' ע"ז ומפרש דבחמת קושית החוס' הוא מטעם דלאו בני דעה נינהו ודעת רש"י ז"ל הוא דכיון דביום שלפני גדלות קידש ואינו מוחה לכשיגדיל ונוהג זה כאיש ואשתו, רלונו ודעתו דבשעת גדלות מועילים שיחולו הקדושין דהוי כעסוקין באותו ענין שא"ל אמירה עיי"ש. חולם בהרמז"ן ז"ל ורשב"א ז"ל כאן מצוה להדיא שהקשו על פרש"י ז"ל דקטן אינו יכול לקדש לכשיגדיל מטעם דשלז"ל ולר"מ דסובר אדם מקנה דשלז"ל ניחא ע"ש ובחזו"א מש"כ בזה והדבר תמוה דכלום ממשא איכא במעשה קטן שאין בו דעת.

(ח) **יבמות** דל"ד א"ר עמרם א"ר בשופעת מתוך י"ג לאחר י"ג לחיובי אינהו כן הוא גירסת רש"י ז"ל ופירש שהקטנים קדשו להקטנות שיחולו הקידושין חיבף לכשיגדילו וכה"ג חלו הקדושין ואיסור נדות בצי"א עיין בסוגיא ובתוס' ד"ה מתוך הקשו דהא קטן אינו יכול לקדש עד שיגדיל וא"כ איסור נדות קדים ובמל"מ פ"ד מאישות ה"ז סובר דקושיית החוס' הוא מטעם דבר שלא בא לעולם כמו הרי את מקודשת לאחר שאחגייר לאחר שאשתחרר דהוי דשלז"ל כיון דעכשיו לאו בר קדושין הוא וה"כ בקטן שמקדש לאחר שאתגדל וכי דעת רש"י ז"ל דשאי קטן המקדש לאחר שאתגדל דאינו מחוסר מעשה וזמן ממילא קאתי ודמי לבידו דלא הוי דשלז"ל כהכי"א דפירות ערוגה זו מחוברין יהיו תרומה לכשיתלשו בקידושין דס"ב ע"ש במל"מ ולכאורה הדברים מתמיהים דגם את"ל דכל דממילא קאתי לא חשיב דשלז"ל. מ"מ זה אינו אלא בגדול העושה אבל מעשה קטן ודאי לא מהני כיון דלאו בני דעה נינהו וכמו שמעשיו אין מועילים על מעשיו מפני שאין לו דעת הוא הדין והוא הטעם שלא יועילו בעושה מעשה שיחול לכשיגדיל. ואח"כ רב מנאחי שכבר תמה

אבל עי דבריט דלא נטיק בקדושין נתיבה מיד ליד ונלי קדושין מפני קרקע נמי מטי א"ש עובא באדוקק בגלות רבי זל שכתב בדי"ט ומחוך ח"ל - וזיוס ח' חסלוס י"ב לנפוח סבן י"ג לוכרים מפחו קדושין שיחלו ליום אונחיה ב' סב"ל - קבא בא און ג"מ מחד מסרו קדושין רק שאנו רייזין למד במספרו קודם גדלות פ"מ שיחלו לאחר גדלות ולמה אמר רבי זל בגמט שמסרו ביום שלמי גדלות שיחלו למחרת בל למד פסח שמסרו לפני גדלות פ"מ שיחלו לאחר גדלות - אבל בלמה כונת רבי זל שאין הקדושין גדלות ממחמת אצמיה של קטנות שמתו האגשים וקבלו אגשים שיחלו לאחר שיגדלו דה ודאי לא מטי דלמיה של קטנות לא בלום כוא ורען של קטנות נמי לאו בלום כוא רק דכא כיון שמסר לט קדושין לפני ר"ש אל י"ד גדלות קודם שתיבה וספ יושבים וממדינים עד שתיבה ואז שתיבה ברגע הראשונה ג"כ הויים בקדושין כללו ברי דמס ממס כללו סיו מקדשים ברגע הראשונה של גדלות דהא כסף קדושין כוא בידה ברגע הראשונה [ומדינה מיד ליד לא נטיקין] ורען טייסס נשם שיחלו קדושין - ועד עכשיו סיו המפוח אלה דיון עקוק וספיקו סם כסף קדושין - חזק שלא אמר לה שטיו בלום מ"מ בא לא נטיק לחיה בקדושין ובמגבר פסח של עסק קדושין ונתן לה לא ס' דיו דח"ל לפרש ועיקר הדבר של עסק גיטין וקדושין דנטיק כוא רק שלא יבא דברים שבלג - ולפיין זה ודאי מטי דיבור שדברו על עסק קדושין קודם שתיבה חף טהו עדיין בקטנות כיון דעיקר הקצין עתה פ"י כרען והחוקה אכסף שברגע הראשונה גדלות ולפיין דבר למד ודאי דמטי מה שדברו קודם גדלות כיון דלא נטיק דיבור רק לידע עסק קדושין * :

וכ"ז מטי חזקא אם ברגע הראשונה גדלות סיו יושבים וממדינים בקדושין וספ חשבים על רגע הראשונה גדלות כדי שיחלו בקדושין - אבל אם סיו יושבים ברגע הראשונה גדלות לו שפוקים בדמי אחר לא מטי דהא רען וקצין דקטנות לאו בלום כוא ואשילו מה שרע שיחלו בגדלות לא מטי - ח"ש אימדי חלין קדושין רען וקצין דקטנות לא מטי וברגע הראשונה גדלות לא נחטוט לקדושין כלל ולאמ"כ מיי לא חיל דהא שפוקי בענין אחר - ועוד דחזק לעיין איפור נח אמת קיימיק וספ יסלין לחול ברגע ראשונה כל גדלות עמיר מקרי נח ח' שאלין ברגע ראשונה כל ר"ש ממנה שרואים בקדושין ברגע ז' - אבל אם ברגע ראשונה לא סיה דמס של קדושין רק אחר ברי ח"ש למהם ברגע ח"ל כולם נשט ולא מקרי איפור נח ח' * - להכי חזק רבי זל בגמט ובחז שמסרו קדושין ביום שלמי גדלות שיחלו לאחר גדלות ליום אונחיה משום דלא מסכת לה אלא כמסריים קדושין סעוך לגדלות ויושבים וממדינים וספוקים בארז סגן עד שתיבה - וברגע הראשונה נמי עדיין שפוקים סם בלוחו סגן ולא חיל מסטס רען והקאה שברגע ראשונה וספוקין בארז סגן שסחילו בקטנות - ואין זה סגן כלל לפנותה ודחוס מקבא דבר שלא כח לפולס דכאן אט דין שרעו של שטח נתינת אכסף לא אישיל בלום רק קצין רען גדלות - ולא עוד אלא אפי' אם נחאלכו התשת קודם שתיבה נשט גדלות נמי מטי כמי דמטי במקום לאחר למ"ד יום בדאמריין (כס' אומר) משום דאי מסוח לא למטה דמי דמטה להולאה ניהו ופי' חזי לאו להולאה ניהו ופי' רב דסובר (יבמות ק"ט) ככפיה דר"א בקדושי קטנה ח' מיהלי הלי וקאי וכי גדלה גדלי נהיה חף דלא בשל ואמר רב דלא גדלי נהיה מודה סכסיה דמ"ד חזין חזילו קדושין דמס יתן לה קדושין כיום אחרון כל י"ג שיחלו ביום של י"ד מיד ויושבין וממדינין שיחלו משא"כ האה שגון הקדושין כפיהא קטנה סחס לא חלין ממילא כשגדל וכ"ו ח' אמריין דנבי קדושין מטי עלי קדושין מפני קרקע להכי מטי נתיבה דקטנות אבל ח' אמריין דנטיק נתיבה מיד ליד אחרי מטי סחיה דקטנות :

א) במל"מ פ"ד מה' אישות ה"ז נסחפק בקטן שקידש שיחולו הקדושין לכשיגדיל אי חלון הקדושין דמחוסר זמן לא מקרי דשלג"ל, ואינו מוצן דמה ענין זה לדשלג"ל דהתם הקונה והמקנה בני דעת ויש להם מעשה ורלון וסבר ר"מ דמהני מעשיהם כשיבואו בדין קדושין שיחולו הקדושין כמו צבא לעולם שמקדש לאחר ל', אבל קטן שקידש הלא רלונו אין רלון והסכמתו אין הסכמה ואיך יחולו הקדושין ברלון הקטן והרי זה כשועה שקדש לכשישחפה.

ב) והא דכ' רש"י יצמח ל"ד אי' דמהני קידושי קטן לכשיגדיל, נראה דמיירי שמעות הקדושין צעין צידה לאחר שהעריב שמש של יום האחרון מ"ג והאיש והאשה והעדים יחד מזמן מסירת הקדושין עד הערב, וצ"ח אמרינן דכיון דהעריב שמש ולא מיחה הוי כאומר עכשו הרי את מקודשת צמעות שלי שצידך, ואמר רבנן דכה"ג חשיב קדושין, וכיון שישע שאם לא יבאר צפון שהוא חוזר הוי קדושין, שתיקתו חשיב כקדשה עכשו, ושתיקתה הוי ברלוני, וכמו בעסוקין צלותו ענין ונתן סתם, ואם היו עסוקים צלותו ענין ציומא דמשלם י"ג והעריב השמש ונתן סתם הוי קדושין, ולא שייך כאן אין מעשה קטן כלום שאין צמעה הקטן כאן תפישא וחלות, אלא גילוי דעת הגדול, וצ"ח מ"ל שפיר צת אחת קדושי שני האחים דכיון דהעריב השמש ושחקו צפני העדים חלון קדושי שניהם, והתו' ס"ל דאדרבה כה"ג דהנתיבה היה צקטנותו אין לריך כאן למחות לכשיגדיל כיון דאין מעשה קטן כלום, ולא דמי לעסוקין צלותו ענין ונתן כשהגדיל דהתם יש כאן נתינת גדול וגילוי דעתו, אבל נתן כשהוא קטן סובר שאין לריך למחות, והלכך כיון שאין כאן אומדנא דמוכה שמכוין לקדשה עכשו צפקדון שיש לו צידה, אף אם יכנו שניהם אין כאן קדושין דהוי דברים שצ"ח וגם אין כאן עדים, ומיהו ל' הרמב"ן והרשב"א שם משמע דלר"מ ניחא לכו פרש"י, וזה תימא, ואולי יצאס דלר"מ י"ל האי סברא דצעי ל' למחוי' כשיגדיל אבל לרבנן נראה דא"ל למחוי' דמידע ידעי דאין מעשה קטן כלום.